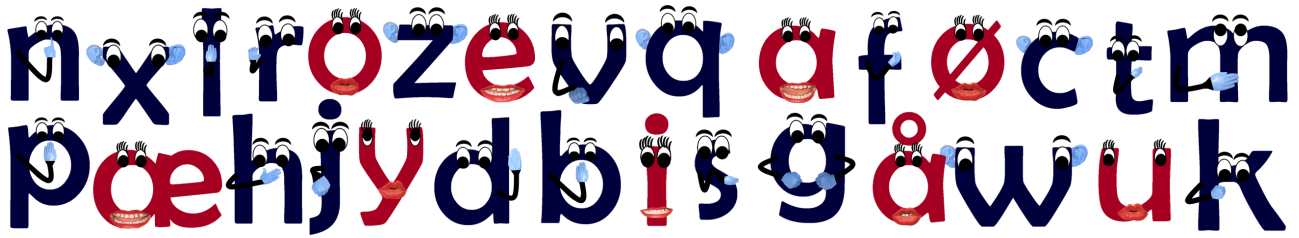

Bogstavmusikanterne

- At eleverne lærer bogstavernes navn, lyd og form.
- At eleverne får sprogliggjort deres viden gennem videreformidling.
- At eleverne oplever at legen er i centrum.

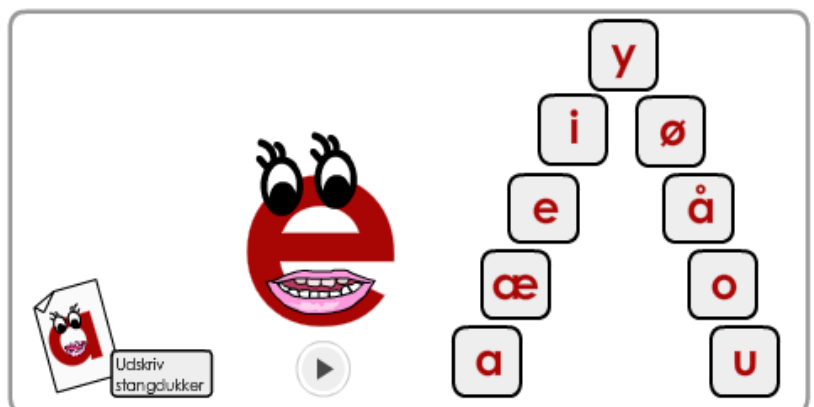
Materialet har fået navn efter bogstavmusikanterne, som er centrale for materialet. Et af målene med bogstavmusikanterne er, at eleverne gennem deres personlige bogstavven lærer navn, lyd og form at kende på egen og kammeraters bogstavvenner.

Vokaldukkerne er røde og har mundstillinger for at tydeliggøre, hvordan lyden ser ud. Konsonantdukkerne er blå og har arme, der viser håndfonemet. Bogstavmusikanternes kendetegn hjælper eleverne til at fastholde sammenhængen mellem fonem (bogstavets lyd) og grafem (bogstavets form). Konsonanterne er fordelt på 4 familier (læbefamilien, fortungefamilien, bagtungefamilien og halsfamilien). Hver families benævnelse referer til det sted i munden, de dannes. På <http://www.bogstavmusikanterne.dk/handfonemer> findes bogstavdukkerne animeret, så det er muligt at se deres bevægelse og høre deres lyd.

Derudover er der en bænkefamilie, der består af bogstaverne **w,c,x,q,z**. Disse bogstaver har ikke en selvstændig lyd eller håndfonem. De har i stedet ører og lytter til de andre bogstavmusikanternes lyde. Bænkefamiliens funktion er at lærer de andre bogstavmusikanter at sætte lyde sammen.

Bogstavmusikanterne er samlet familievis og er også tilgængelige ved siden af animationerne af bogstaverne.

Det er en fordel at laminere bogstavmusikanterne, inden de klippes ud. På den måde vil de blive mere stabile og

Udover at eleverne lærer bogstavernes navn, lyd og håndfonem er målet med bogstavmusikanterne også, at de kan inddrages i forskellige situationer, hvor eleverne skal videreformidle viden. Dette kan indtænkes i mange forskellige situationer.

Fx Informere om frikvarterregler, genfortælle en fortælling, beskrive en ting, berette om weekendens oplevelser, forklare hvad man skal gøre, når man skal krydse en vej, børnestave om en fælles tur osv.

De første gange Bogstavmusikanterne bruges på denne måde, vil det være lidt grænseoverskridende for eleverne at tale til "en papdukke". Det er lærerens opgave at være rollemodel og vise eleverne, hvordan de skal gøre. Næsten alle børn i denne alder bruger bamser eller figurer i deres rollelege, og erfaringen er, at de ret hurtigt oplever det helt naturligt at have "samtaler" med Bogstavmusikanten.

Fordelen ved at bruge Bogstavmusikanten er, at det i virkeligheden er eleverne tanker og refleksioner de får sprogliggjort. Det vil sige, at det er en måde at få eleverne til at få udviklet deres "indre monolog" i forskellige sammenhænge. Det betyder dog ikke, at de ikke også skal sættes i en masse sprogsituationer, hvor de snakker sammen med en klassekammerat eller læreren.

Det tredje mål med bogstavmusikanterne er at få sat legen i centrum. Målet for arbejdet i børnehaveklassen er, at leg, elevernes egne erfaringer, og de sociale fællesskaber skal være centrale elementer i undervisningen.

Legen har mange udtryk, og er et centralt omdrejningspunkt i børnehaveklassen. Begrebet leg kan inddeles i 3 kategorier; børnedefineret leg, voksendefineret leg og undervisningsleg.

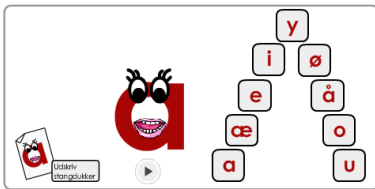
Måden at bruge Bogstavmusikanterne på bygger især på den voksendefinerede leg. Det er læreren, der vælger de fælles aktiviteter eleverne skal lave med deres Bogstavmusikantven fx skrive, læse og arbejde med tekster.

Udover at sætte sproglige aktiviteter i gang sammen med bogstavmusikanten er der mange muligheder for at lave kreative og skabende aktiviteter. Fx at eleverne laver værelser til deres Bogstavmusikant af forskellige materialer. Gennem dette arbejde gør de sig erfaringer med bogstavet, og der opstår ofte i processen spontane samtaler om bogstavernes form, farve, lyd, navn og familie. Denne proces skal læreren understøtte og videreudvikle sammen med eleverne, så de reflekterer over, om fx sengens form passer til deres bogstav e. lign

Det er vigtigt at Bogstavmusikanterne hænger tilgængeligt i klassen, så eleverne kan inddrage dem i deres egne lege, for der er et stort potentiale i, at eleverne kan gøre sig erfaringer med bogstaverne på egen hånd - gennem leg!

På de følgende sider vises håndfonemerne og deres lyd, mundstilling og håndfonem beskrives.

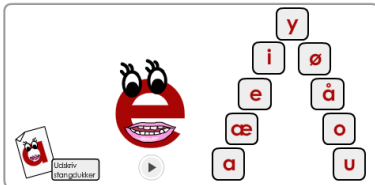
Vokaler bred mund

a-lyden er den første af vokalerne med bred mund. Den siges, når munden åbnes højt.

æ-lyden er den anden af vokalerne med bred mund. Munden skal være lidt mere lukket, end når a-lyden siges.

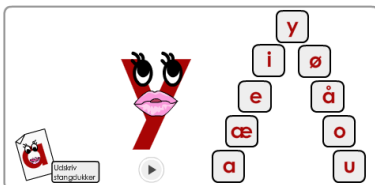

e-lyden er den tredje af vokalerne med bred mund. Munden skal være lidt mere lukket, end når æ-lyden siges.

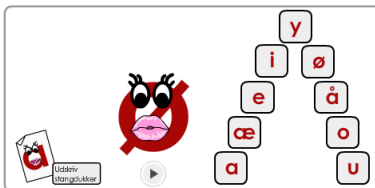

i-lyden er den fjerde og sidste af vokalerne med bred mund. Den siges, når munden er næsten lukket.

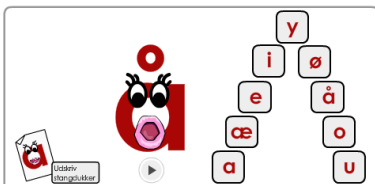
Vokaler rund mund

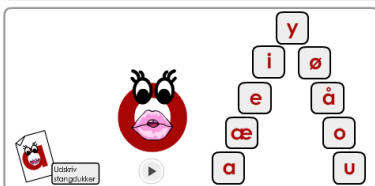
y-lyden er den første af vokalerne med rund mund. Den siges, når munden er næsten lukket.

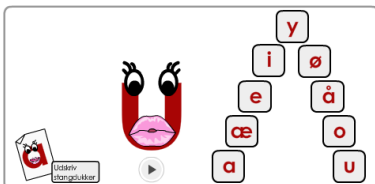
ø-lyden er den anden af vokalerne med rund mund. Den siges også, når munden næsten er lukket.

å-lyden er den tredje af vokalerne med rund mund. Den siges, når munden åbnes.

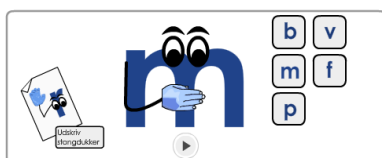

o-lyden er den fjerde af vokalerne med rund mund. Den siges, når munden laver "trutmund"

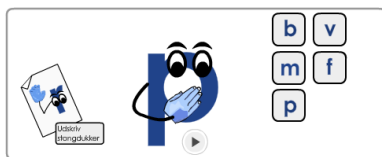
u-lyden er den femte og sidste af vokalerne med rund mund. Den siges, når læberne spidses.

Læbefamilien

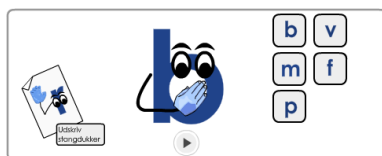
/m/ er den første af læbelydene.

Håndfonemet laves ved at køre hånden rundt på maven.

/p/ er den anden af læbelydene.

Håndfonemet laves ved at puste hånden langt væk.

/b/ er den tredje af læbelydene.

Håndfonemet laves ved at "boble" hånden lidt væk.

/v/ er den fjerde af læbelydene.

Håndfonemet laves ved at samle tommelfingeren over de

/f/ er den femte og sidste af læbelydene.

Håndfonemet laves ved at køre tommelfingeren henover

Fortungefamilien

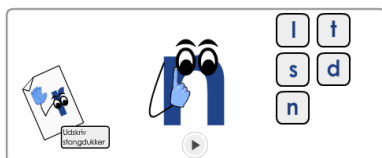
/l/ er den første af fortungelydene.

Håndfonemet laves ved at føre hånden op forbi ansigtet.

/s/ er den anden af fortungelydene.

Håndfonemet laves ved at lave "slangebevægelser".

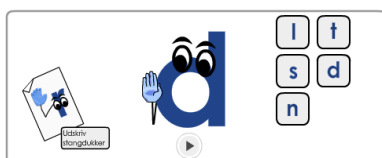
/n/ er den tredje af fortungelydene

Håndfonemet laves, ved at sætte højre pegefinger på

/t/ er den fjerde af fortungelydene.

Håndfonemet laves ved at slå et hårdt slag med armen.

/d/ er den femte og sidste af fortungelydene.

Håndfonemet laves ved at banke blødt med hånden.

Bagtungefamilien

/j/ er den første af bagtungelydene.

Håndfonemet laves ved at "gasse op".

/k/ er den anden af bagtungelydene.

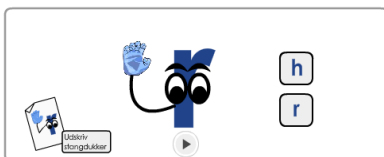
Håndfonemet laves ved at trække albuerne hårdt bagud.

/g/ er den tredje og sidste af bagtungelydene

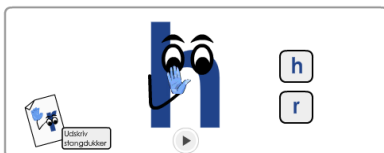
Håndfonemet laves ved at lave raslebevægelser med

Halsfamilien

/r/ er den første af halslydene.

Håndfonemet laves ved at lave "rivebevægelser".

/h/ er den sidste af halslydene.

Håndfonemet laves ved at holde hånden foran munden og

Bænkefamilien

q låner lyden /k/ - en bagtungelyd.

x låner lyden /s/ – en fortungelyd.

c kan sige to lyde.

Fortungelyden /s/ som i cirkus og citron.

z låner lyden /s/ – en fortungelyd.

w låner lyden /v/ – en læbelyd.